

DEMOKRACIJA

Uredništvo: Trst, ul. Machiavelli 22-II. - tel. 62-75
Uprava: Trst, ulica S. Anastasio 1-a - tel. 2-30-39
Goriško uredništvo: Gorica, Riva Plezzotta št. 18.
CENA: posamezna številka L. 25.- Naročnina:
mesečno L. 100, letno L. 1.200. - Za izvoznostvo:
mesečno L. 170, letno L. 2.000. - Poštni čekovni
računi: Trst št. 11-7223, Gorica št. 9-18127

Leto V. - Štev. 42

Trst - Gorica 19. oktobra 1951

Izhaja vsak petek

NESRAMNO BARANTANJE

Marsikdo se je v bližnji preteklosti z začudenjem spraševal, zakaj so se naši kominformisti s tako verno in s pravim cirkuškim pompatično podiljo po slovenskem podeželju za vresnično obrambo Svobodnega tržaškega ozemlja.

Vemo, da komunistični zaslužkarji in revolucionarni prevzittkurji ne morejo samo posedati po številnih pisarnah KP. Vemo, da ne morejo od jutra do večera in tudi še pozno v noč polniti svojih možganskih zaloz z Lenin-Stalinovimi kutekizmi. Vemo, da si ne morejo neprestano beliti glave, kako bi iz palca iztisnili še po kako novo psovko in novo kleveto proti tistim množicam razsodnih in svobodnih ljudi, o katerih so sanjali, da jih že imajo v svoji kominformistični malhi, pa se je malha nepričakovano pretrgala. Vemo, da je njihovo delo predosem na terenu, kakor temu pravi moskovsko besedoslavlje.

Ampak tudi na podeželju so množice delovnih ljudi do grla site praznega besedičenja komunističnih oznanjevalcev, ki nosijo sicer na osebnih izkaznicah in volivnih listah označbo delavcev, pa imajo z resničnimi delavci in kmeti prav toliko opravka kakor tista muha. Ki je pri oranju sedela na volovskem rogu in kričala v svet: »Mi orjemo!« Tudi oče Stalin je v svoji modrosti predvideval tako nasčene in je zato poskrbel, da aktivisti ne zadremlejo in da ob enem poslušajo ne samo komunističnim idejam, pač pa tudi sovjetskemu imperializmu. Zato so naši kominformistični zaslužkarji stalno na preži in pridno strizžejo za ušesi, da jim ja ne uide kako naročilo. Ko pa je naročilo po skrivnostni poti ušesih, tedaj se poslušno poženejo po kraških cestah in obletijo vse vasi, bodisi z nabiranjem podpisov za mir ali za kakršno koli potegavščino, ki si jo je izmislil Kremelj.

Plakati za »debatoc s SDZ o Svobodnem tržaškem ozemlju so marsikoga presenetili. Mnogi so se izpraševali, če je res že zmanjkalo čiste marksistične špaga, da so se morali lotiti vprašanj, ki s komunističnimi modrostmi nimajo neposredne zveze, in to celo v obliki ki jo je komunistična praksa že davno zabrgla. Saj vemo, kako je z »debatami na oni strani železne zavese, posebno s tistimi, ki po svoji vsebini niso prikljenjene na komunistično tnalno. Res se je marsikdo spraševal, kaj imajo kominformistični zaslužkarji zopet za plotom.

Razne izjave kominformističnih oblastnikov v rimskem parlamentu članki v »L'Unita« ob zadnjem goščem razpravljanju o usodi našega ozemlja in tudi po kakšna neprevidno izluščena beseda domačih kominformističnih gostobesednikov vse to je nakazovalo, da se na kominformističnem nebu nekaj bliskava. Se prav poseben sumljive pa so bile številne debate s samim seboj, pri katerih so slovenski kominformisti poskušali oprati svojega lastnega zamorca s preizkušeno komunistično taktiko odlaganja lastnega blata pred tuj prag.

Pri edini demokratski debati so se na vse svoje napisane in podpisane izjave glede Svobodnega tržaškega ozemlja enostavno poživigali, izgovorjene trditve pa kratko in malo utajili. Tudi to je bilo čisto v duhu komunistične dialektike, s katero lahko vse dokažes in vse utajiš.

Z zadnjo zunanje-politično debato v rimskem parlamentu pa sta se Togliatti in Nenni enkrat poživigala na vse krvavi pot raznih Siskov, včev, Bidovec, Franzetov, Malatanov in podobnih, ki so se že veselili novih napredovanj na lestvi ci tržaške partijske močovitosti. »Deloc je v resnici napelo vse sile da bi jih pri teh naporih čim uspešneje podprlo. Odkrito in nedvoumno sta oba gromovnika laškega komunizma izpovedala, kaj mislijo o Svobodnem tržaškem ozemlju, in Nenni je pri tem še globoko poškilil preko črte STO-ja. Verjetno so šli vsi lestvičarski napori zaenkrat rakom živigat.

Tudi Vidali sam nam je prejšnji petek jasno povedal, kaj njegova partija misli o Svobodnem tržaškem ozemlju, čeravno se je na vso moč trudil, da bi vso zadevo zaenkrat pregnil s plaščem tržaškega guvernerja. Siskovič se je sicer pri neki priliki pridružil, da so vse KP samostojne (pri tem se seveda pobil na svojega večerajšnjega krušnega očeta Tita, kateremu danes izkazuje gorečo hvaležnost), pa ga je Vidali temeljito demantiral.

HUDO VRENJE OB SUEZU

Zlahteve egiptске vlade ogrožajo varnost Srednjega Vzhoda

Ponovno smo že v našem listu opozorili na nevaren položaj, ki vlada na Bliznjem in Srednjem vzhodu. Toda razvoj teče se hitreje, kakor pa je bilo pričakovati. V svrhu lažjega razumevanja bo najboljše, če si v par potezah ogledamo trenutno sliko.

Perzijski ministrski predsednik Mosadek je še vedno v Združenih državah, kjer razpravlja Varnostni svet Združenih narodov o vprašanju perzijskega petroleja. Kakor je znano, je predložila angleška vlada Varnostnemu svetu resolucijo, ki je za Mosadek ne mara sprejeti, ker vztraja na tem, da je vprašanje perzijskega petroleja izključno notranje vprašanje perzijske države, v katerega se ne sme ničče vmešavati.

Egipt, ki je proglasil svojo pogodbo z Veliko Britanijo glede vojaške obrambe Sueškega prekopa in skupne uprave Sudana za nično, je odklonil zahodne kompromisne predloge. Po teh predlogih bi se namreč Egipt priključil posebni obrambni organizaciji za Vzhodno Sredozemlje in britanske čete bi ostale skupno z drugimi četami držav, ki bi k organizaciji pristopile, ob Sueškem prekopu kot predstavnice te organizacije in ne več kot zaščitnice starih pravice Velike Britanije. Na ta način bi bilo namreč zadosteno egiptski želji, ker bi bila anglo-egiptska pogodba razveljavljena, in zadosteno bi bilo potrebam varnosti, ker bi bilo poskrbljeno za učinkovito obrambo tega važnega področja, kakor je Sueški prekop. Predlog so močno podpirali tudi Združene države.

Na splošno presenečenje pa je Egipt izjavil, da se taki obrambni organizaciji ne namerava pridružiti. Egiptska kriza se je na ta način močno zapletla: Veliki Britaniji, ki predstavlja v tem primeru skupne interese zahodnega sveta, so se pridružile tudi ostale velesile, posebno Francija, ki se boji krize v svojih lastnih severno-afriških pokrajinah, in Združene države, ki jim

je mnogo ležeče do varnosti na strateško tako važnem ozemlju Bliznjega in Srednjega vzhoda. Na drugi strani pa so ostali egiptovski nacionalisti, ki najbrz ne bodo samo besedičili, ampak bodo najbrz prešli tudi k dejanjem.

In res, dejanja so že pričela. Vrstijo se napadi na britanske vojaške britanske trgovine in vozila, vojašnice itd. Britanska vojska je morala intervenirati in prišlo je do streljanja, do mrtvih in ranjenih. Vse to podžiga razdražene množice in kakor izgleda izgublja egiptovska vlada počasni oblast nad ulico. Britanska vlada, ki je v egiptovskem primeru v mnogo ugodnejšem položaju, kakor pa je bila v Perziji, ne namerava popustiti. Vozila ojačenja, njene čete so do nadaljnjega zavzele v nekaterih mestih važne strateške točke in sedaj je v veliki meri odvisno prav od egiptovske vlade, da pokaže, če zna pravilno vrednotiti položaj. Napetost je res velika, toda pretiravati bi, če bi v njej že sedaj gledali nekaj, kar se da urediti samo z oboroženo silo.

V tem težavnem trenutku pa sta pošila na drugem koncu islamskega sveta, skoro na njegovem skrajnem vzhodu, dva usodna strela; kot žrtev fanatičnega mohamedanca je padel predsednik pakistanske vlade Liaquat Ali Khan. Preminuli državnik je bil velik prijatelj Velike Britanije, kjer je končal svoje pravne študije, v domači politiki pa je zagovarjal sporazum z Indijo. Izgleda, da ni bilo ne prvo ne drugo po godu tistim silam, ki skušajo sedaj do skrajnosti razpizhati nacionalistična čustva islamskega sveta, in zato je bil likvidiran. Velika Britanija je na ta način v roku nekaj mesecev izgubila že svojega četrtega velikega prijatelja med mohamedanci. Prvi je bil ubit predsednik perzijske vlade Ali Razmara; ista usoda je doletela kralja Abdulaha in bivšega libanonskega ministrskega predsednika Riad El Solha; Liaquat Ali Khan pa je se-

daj četrti člen v tej verigi političnih nasilstev.

Atentat na pakistanskega ministrskega predsednika je sicer izvršil pripadnik skrajnostne mohamedanske skupine, toda na drugi strani ne smemo pozabiti, da je prav Liaquat Ali Khan pred sedmimi meseci odkril in v kralji zatri komunistično zaroto, ki se je hotela polastiti oblasti v državi.

Ob upoštevanju celotnega mednarodnega položaja se namreč opazovalci nikakor ne morejo upreti domnevi, da je za vso to igro pravzaprav Sovjetska zveza, ki pričakuje, da bo s podpihovanjem skrajnežev in z neredi oslabila zahodne postojanke v mohamedanskem svetu, uničila tamkajšnje bogato petrolejsko industrijo in se je nato tudi sama polastila. Dogodki bodo pokazali, če se Arabci in drugi mohamedanski narodi zavedajo nevarnosti, v katero jih premeteno poganja sovjetski Politbiro.

STALIN: »Mogoče bi izbrali, tovariš Bidovec, za tržaškega guvernerja kar mojega osebnega oprčnika, ker mu ime tako lepo zveni po tržaško, in tudi »boljša rešitev« bi bila tako laže izvedljiva; je to general kavalarije Cif Pinjata Ciferjulov.«

Nič novega glede Trsta

Tržaško vprašanje in njegovo reševanje je postavljen zopet na mrtvi tir. Tako bi vsaj sodili po zadnjih jugoslovanskih in italijanskih izjavah. Jugoslavija namreč ne mara pristopiti k pogajanjem, na katerih bi bila tudi samo omejena tristranska narčna izjava, italijanska zbornica pa je naročila svoji vladi, da se sme pogajati z Jugoslavijo samo na podlagi tristranske izjave. De Gasperi je bil sicer oprezen ter je sprejel parlamentarni sklep samo kot »priloge« in ne kot obvezan nalog, toda v zvezi z drugimi njegovimi izjavami je tudi že to dovolj, da prepreči jugoslovanski prihod k skupni zletni mizi.

V diplomaciji je sicer vedno smo mogoče, toda zdi se nam, da smo tudi po tem tako velikem razbur-

kanju vode okrog tržaškega vprašanja končno zopet prišli do tega, kar smo ves čas napovedovali; dokler ne bo pri vseh prizadetih straneh zmogala zdrava pamet, je pač status quo edina možnost, ko bo zmogala pamet, pa je dejanska vzpostavitev Svobodnega tržaškega ozemlja v vsem njegovem obsegu nujnost, ki jo nalagajo ne samo mirovna pogodba, ampak tudi nesporna koristi tukajšnjega prebivalstva. Pri tem pa moramo tudi s svoje strani poudariti, da se kot Slovenci tudi za prehodno doba nikakor ne moremo zadovoljiti s sedanjim položajem v coni A, kjer so nam odredene mnoge osnovne narodnostne in etno-jezikovne pravice, kjer se nam otežkoča zaposlitev itd. Ne moremo se zadovoljiti niti s položajem v coni B, kjer so vsemu prebivalstvu »brez razlike, razen pristatnem režimu, odvzete vse demokratske politične pravice. Če smo že proti svoji volji prisiljeni prenašati posledice tujih nesporazumov, ki jih sami nismo izvali, potem moramo pa zahtevati, naj se tudi v tej prehodni dobi, ki traja že dolga štiri leta, povsod v enaki meri upoštevajo pravice, ki so nam kot prebivalcem tega ozemlja v mirovni pogodbi z Italijo zajamčene, naj se z ozemljem upravlja v duhu določil te pogodbe, ki je še vedno v veljavi in naj se ozemlja, ki morata biti enotno, z umetnimi mejami in drugimi postopki ne trga na dvoje.

Collins v Beogradu

V Beograd je v nedeljo prispel šef glavnega stana ameriške vojske general Lawton Collins, da bi razpravljaval s Titom o ameriških dobavah orožja za jugoslovansko vojsko. Kakor izgleda, so vse tehnične točke dogovora še sporazumno določene, obstoja še ana sama večja razlika, ki jo je treba premostiti. Amerika zahteva namreč, da bi podobno kakor v drugih državah tudi v Jugoslaviji njena vojska mislila nadzirale uporabo in razdeljevanje ameriškega orožja. Komunistična partija Jugoslavije pa se odločno upira prisotnosti ameriških častnikov na jugoslovanskih tleh, medtem ko se Združene države upirajo, da bi nekontrolirano dajale svojo pomoč. Najbrz se tudi pri tem vprašanju jugoslovanski režim boji, da ne bi še večje število ljudi spoznalo njegovo veliko nepriljubljenost med narodom, ki bi ga Zahod v primeru vojne rad imel na svoji strani.

Dediščina nekdanje ljubezni

Jugoslavija je poslala državam, ki so članice OZN, besedilo not, v katerih obtožuje Sovjetsko zvezo, Romunijo in Bolgarijo, da pridružijo jugoslovanske otroke proti volji njihovih staršev in varuhov.

Nota Sovjetski zvezi navaja, da pridružuje Sovjetska zveza protizakonito 63 otrok, ki so prišli leta 1945 tja zaradi študija, od junija 1948. Sovjetska zveza ni odgovorila na nobeno jugoslovansko zahtevano glede teh otrok. Nota izjavlja, da pridrževanje otrok po sovjetski vladi krši osnovne pravice staršev do otrok kot tudi splošno izjavo o človečanskih pravicah. Navaja dalje, da krši pridrževanje otrok tudi konvencijo ZN proti rodomoru, ki označuje za rodomor med drugimi

stvarmi tudi nasilno preselitev otrok z namero celotnega ali delnega uničenja narodnih, rasnih ali verskih skupin.

Nota Romuniji obtožuje to državo, da pridržuje 9 otrok, ki so iz nezaključnosti prekoračili romunsko mejo 19. junija 1950 in ki so jih nasilno odvedli v notranjost Romunije.

Bolgarijo pa obtožuje Jugoslavija pridrževanja treh solarjev, ki so zgrešili pot in pomotoma zašli na bolgarsko ozemlje. Jugoslavija poudarja, da bi bolgarska oblastva morala po najosnovnejših človečanskih načelih takoj vrniti te otroke.

Usoda obpadnika

Z nedavno aretacijo odpadnega madžarskega katoliškega duhovnika Balogha, ki se je v zadnjih letih zelo zavzemal za komunistično stvar in se je postavil v boj proti katoliški cerkvi in madžarskim katoliškim škofom čisto na stališče madžarske vlade, so madžarski komunisti spravili same sebe v očitno zadrego, kar dokazuje dejstvo, da madžarski tisk še do danes ni omenil Baloghove aretacije.

Kakor se zdi, je Balogh izkoristil vse svoje uradne funkcije v madžarski ljudski demokraciji za to, da je priključeval za tem svojim delovanjem svoje velikopotezne tihotapske posle. Njegove uradne funkcije pa niso bile majhne. Med drugim je bil predsednik mirovnege odbora katoliških duhovnikov ter ustanovitelj in predsednik sopotniške »Neodvisne demokratične stranke«, ki so jo imenovali tudi Baloghova stranka.

Madžarska tajna policija ga je prvič aretirala letos v mesecu juniju. Čez nekaj dni ga je sicer izpustila, toda po najnovejših poročilih iz Budimpešte je bil pred kratkim spet aretiran na svojem domu. V času, ko je bil na svobodi, pa se je podal k škofu Hamvasu in mu rekel, da hoče izstopiti iz mirovnege odbora katoliških duhovnikov in da si želi, da bi ga pač pež odvezal izobčenja, da bi lahko spet opravljal svoje duhovniške dolžnosti.

General Airey premeščen v Hong Kong

Bivši poveljnik zaveznških sil v Trstu general Sir Terence Airey, doslej podpoveljnik glavnega stana vrhovnega zaveznškega poveljstva v Parizu, je bil imenovan za poveljnika angleških sil v Hong Kongu. General Airey bo prevzel novo poveljstvo februarja 1952. Nasledil bo generala Roberta Mausegta, ki je bil imenovan za poveljnika zaveznških sil v Južni Evropi.

Agencija »United Press« javlja, da velja general Airey za enega izmed najboljših strokovnjakov angleške vojaške tajne službe in enega izmed najboljših angleških diplomatskih generalov.

Prebeg jugoslovanskega letala

Dne 17. t. m. je jugoslovansko letalo, ki je opravljalo polete na progi Beograd-Ljubljana, pristalo v Svidci s številnimi jugoslovanskimi gospodarskimi osebnostmi. Prebeg sta organizirala oba pilota, ki sta prosila švicarska oblastva za azil. Ostali potniki so se takoj vrnili v Jugoslavijo.

Gospodarske težave v FLRJ

Kongres sindikatov v Zagrebu - Z glavo skozi zid - Allen in Tito

Jugoslavija preživlja zadnje čase nekam težavno obdobje. Smo komaj v času spravljanja poljskih pridevkov, pa morajo že ministri govoriti o odporu na vasi, o kmetih, ki ne marajo izpolnjevati svojih obveznosti, z drugimi besedami, o vedno večjem nezadovoljstvu, ki zajema vse širše plasti naroda. Obilico takih značilnih izjav so izrekli razni najvišji jugoslovanski oblastniki na zadnjem kongresu delavskih sindikatov, ki je bil pretekli teden v Zagrebu. Najdaljša govora sta imela Tito in Kidrič, slednji je posebno blestel z dolgimi kolonami številki, ki jih je iztresal, da je bilo veselje.

Kakor smo že zadnjic omenili, je Tito popravil svoj govor, ki ga je imel v Rankovičevem, in je podčrtal, da ni imel namena napadati zahodnih držav, posebno ne onih, ki mu dajejo pomoč, ampak je hotel samo povedati par gorkih do-

mači reakciji, ki postaja vsak dan pogumnejša. Nekje je izjavil, da ima sedaj Jugoslavija 1.700.000 manj ljudi, kakor jih je imela pred vojno, kar pa nikakor ni v skladu s statistikami, po katerih je Jugoslavija že proti koncu lanskega leta presegla število svojega predvojnege prebivalstva. Toda to samo mimogrede, da se bo videlo, kako obupno mora režim iskati razloge za gospodarsko polomijo, ki je značilna za sedanje stanje v državi.

Tito je v svojem govoru poudaril, da delavec še vedno niso dosegli one stopnje, da bi bili toliko zavedni, da bi dajali prednost predvsem skupnosti. Očitaj je delavecem, da mislijo samo na svoje koristi in so v jesenskih mesecih množično zapuščali tovarne in rudnike, kjer so dobivali po 300-400 dinarjev na dan, da so se podajali na delo na deželi, kjer so dobivali 1000 din.

Nato je Tito na široko govoril o socialistični blagodi nove države, njeni naprednosti, primerjal jo je z žalostnimi razmerami v Sovjetski zvezi, pojasnil je, zakaj kot revolucionar prej ni smel govoriti o resničnih razmerah v Sovjetski zvezi, ker bi s tem škodoval izvedbi revolucije na domačih tleh itd.

Nekam gorastna je vloga, ki jo igra v današnjem jugoslovanskem gospodarstvu Boris Kidrič. Kot najvišji gospodarski funkcionar na najnaravnejši način pobija in dokazuje vso zgrešenost tega, kar je še sam do večraj blagoslavljal, proglašala nova pravila in nove resnice. Samokritika je res čudovita iznajdba. V demokraciji so ljudje navajeni, da ga neko polomi in potem potegne konsekvence. Če ni sposoben, pospravi svojo kramo in gre. V ljudskih demokracijah pa je nedvoumno drugače: dosežene jugoslovansko gospodarstvo je končalo s popolno polomijo, a ljudje se niso prav nič izpremenili. Od naroda zahtevalo samo, naj zavzre to, kar so mu do večraj kovali v deveta nebesa, in naj jim zaupa, da bodo odslej delali pametneje in bolje.

Toda ljudje so to igro spregledali in narodova modrost je verjetno starejša od nazorov njegovih sedanjih oblastnikov. Zato je tudi Ki-

drič v prvem delu svojega dolgega govora polemiziral posebno s tistimi, ki očitajo sedanjim jugoslovanskim politikom, da so še vedno preveč trmasti, da gre tu pravzaprav za prestižna vprašanja ugleda, t. j., da sedanjí oblastniki še vedno nečejo priznati, da so bili njihovi načrti v osnovi napačni. Lepa je primera, ki jo je iznesel. Tako-le je govoril Kidrič: »Kar se tiče mnenja, da gre za vprašanje ugleda, lahko samo še enkrat odgovorimo, da su ne gre za nikaka vprašanja ugleda, marveč za najbolj življenjska vprašanja naših narodov in države. Kar zadeva mnenje, da še vedno bijemo z glavo ob zid, je treba torej poudariti, da smo že prebili zid, pa čeprav z glavolo.«

Vsa čast: kdor ima tako trdo glavo, da jo uporablja za prebijanje zidov, ta pač nikdar ne bo ničesar spoznal niti videl!

Vkljub vsem trditvam titovskih veljavov pa gre življenje svojo pot in nobena »socialistična« usmerjenost ni tako nedotakljiva, da se ne bi morala prej ali slej ukloniti železnim zakonom pametnega gospodarstva. Izgleda, da so se posebno jugoslovanski kmetje naveličali večjih obljub in posebno še groženj, da bodo oblastva nadaljevala s socializacijo kmetij. Zato prideiki stalno padajo, vedno več je takih, ki ne marajo oddajati predpisanih količin prideka, za drugarji gledajo nejeverno, zakaj bi morali prav oni dajati poci, ko privatni kmet lahko skrjeje in drago proda itd. Vse to ima za posledico prazna skladišča in nezadovoljstvo na vasi. Razvoj je prišel do take stopnje, da sta pred dnevi o tem odporu vasi razpravljala celo Tito in ameriški poslanik Allen.

Kakor je znano, so Združene države svoječasno dale Jugoslaviji gospodarsko pomoč pod pogojem, da bo podvzela primerne ukrepe za povečanje domače proizvodnje. Nove grožnje kmetom, kazenske ekspedicije po vaseh pa vsaj po ameriških pojmihi niso prav najprimernejše sredstvo za povečanje domače proizvodnje. Verjetno je veleposlanik Allen Titu to na sestanku tudi povedal.

VESTI z GORIŠKEGA

Od srede do srede

ZASKRBLJENOST slovenskih vernikov

Slovenski verniki na Goriškem nam vedno pogosteje izražajo svojo veliko zaskrbljenost zaradi imenovanja bodočega škofa.

Naši verniki se namreč bojijo, da se jim bo tudi na cerkvenem polju godila krivica, kar se tiče jezika. Zlasti že sedaj trpko občutijo dejstvo, da sedanji apostolski upravitelj goriške škofije ne obvlada slovenskega jezika. To dejstvo porazno vpliva na birmance, botre in starše, ki radi slišijo, da se ta zakrament sv. birne podeljuje v slovenskem materinem jeziku.

V današnjem težkem položaju, v katerem so goriški Slovenci, ko nam državna oblastva kratko naše jezikovne pravice, potem ko so nam jih tako slovesno obljubljala pred 15. septembrom 1947, bi imenovanje škofa, nevesčega našega jezika, zelo hudo zadlo slovensko manjšino, ki z vsjo upravičenostjo gleda na pristojne cerkvene kroge z zaupanjem, da ji vsaj oni priznajo gorje na jezikovnem polju.

Krivice, ki se godijo našim bratom slovenskim vernikom v videmski pokrajini, kjer je nadškof Nogača odkrito proti spoštovanju našega materinega jezika, in dejstvo, da vse preveč veliko število italijanskih sovinitov skuša prikrito vplivati na merodajnem mestu, da bi bil novi škof izrazit italijanski nacionalist, porazno delujejo na naše vernike, ki imajo prirojen črni ljubice in spoštovanja do svojega materinega jezika, posebno v cerkvi, kjer molijo Boga, ki jim je ta jezik podaril in ga ob rojstvu našega rodu blagoslovil.

To zaskrbljenost se povečujejo različne okoliščine, ki utegnejo biti neprijetni znaki, da se Slovincem nič kaj dobrega ne obeta. Tako smo izvedeli, da je slovenski oče prošil za sprejem svojega otroka v škofovski zavod v Gorici in se priporočil, da bi otrok imel tedenski tudi nekaj ur pouka v slovenščini. Na žalost pa mu je bila prošnja odbita prav zaradi tega priporočila.

Komisiji, ki je prošnjo rešila, je predsedoval sam sedanji apostolski upravitelj goriške nadškofije...

Goriški Slovenci, kakor tudi oni iz doline Nadiže in Teru, smo mnogo pretrpeli pod fašizmom, tako da

MATURA

V jesenskem roku so napravili maturo čez licej v slovenskim učnim jezikom v Gorici gospodje: Kranjec Slavko, Stekar Jože, Vrtovec Dominik, Vuch Silvij, Waltritsch Marko in Delpin Neda. Čez udeležence pa so napravile maturo gospodinjice: Hussu Vijola, Nanut Ivana, Maraž Dora in Plahuta Tatjana.

Ko čestitamo enim in drugim, želimo prvim srečno nadaljevanje študijev na vseučilišču, drugim pa srečno in plodno delo med našo šolsko dečo!

GOSPODARSTVO

Pazite na mošt!

Te dneve je potegnil zelo mazel val in ponekod v gorah je zapadlo tudi precej snega. To bo imelo za posledico, da bo temperatura vsaj v večini urah — padla pod 16 stopinj. Ker pa mošt wre šele pri 16 stopinjah, bi moglo tako mrazlo vreme zaustaviti vretje novega vina. Posledica bi bila nezdravo vino itd. V takem primeru moramo v kleti nujno zakuriti peč in spraviti temperaturo na 20 stopinj.

Prijava dohodkov

V zadnjih številkah »Demokracije« je bilo obširno pisano, da je bilo potrebno do 10. t.m. prijaviti dohodke, ki presegaajo gotovo, po zakonu predvideno vsoto. Kdor ima dohodke za prijavo, naj tega podaljšane roka ne zamudi! Za zamudnike so predvidene občutne kazni, in sicer do 10. novembra globa 1/6 poviška na davku, po 10. novembru pa globa od 3500 do 300.000 lir.

Agrarna reforma

Italija je tipična dežela kolonstva, zato pa tudi agrarna reforma, ki jo vlada uveljavlja, tako zelo počasi napreduje. Namen te naše agrarne reforme je, ustvariti mala lastništva in omejiti obseg posesti velikih posestnikov. Kot zamisel je hvalevredna, ker le zdrav in samostojen kmet bo in je uspešen jez

Ljudsko štetje

25. t. m. bodo posebni odposlanci komisije za ljudsko štetje dostavili vsakomur na dom tiskovine, ki jih bo moral izpolniti do 5. novembra t. l. in ki bodo služile za ljudsko štetje in za popis industrijskih ter trgovskih obratov. V tiskovine bo treba zabeležiti položaj, kakršen bo v noči od 4. na 5. november.

Pri tej priliki opozarjamo našo javnost, da zakon od 2. aprila 1951, števil. 291, ki ukazuje izvršitev tega štetja, ne določa, da mora biti na tiskovini zabeležena tudi jezikovna pripadnost, in torej občevalni jezik!

NATEČAJ

Doktorji prava in politični ved se lahko udeležijo natečaja za področnik pri notranji civilni upravi. Prošnjo je treba poslati na krajevno prefekturo do 19. novembra t. l. Vsa podrobnejša navodila in pojasnila daje pristojna prefektura.

Nesreča ali prostovoljno v smrt?

Pretekli teden, v četrtek 11. t. m. ponoči, je italijanski državljani in bivši orožnik v Gorici, Alojzij Deroma Baingio, prekoril državno mejo in šel po solkanski poti naravnost proti Solkanu. Ko je bil kakih trideset metrov v Jugoslaviji, mu je jugoslovanski stražnik zaklical: »Stoj!«. In ker se na povelje ni ustavil, je nanj streljal in ga ubil. Pri njem so našli nekaj neizpoljenih osebnih izkaznic.

To poročilo so dala jugoslovanska oblastva in pripomnili, da so odredila podrobno preiskavo, seveda z namenom, da ugotovijo, kakšni vzroki so pravzaprav gnali nesrečnega čez mejo in zakaj je imel pri sebi več neizpoljenih tiskovin za osebne izkaznice.

Ponovno moramo beležiti smrt na meji in pri tej priliki ponovimo našo trditve, da so obmejne jugoslovanske straže preostrege v izvrševanju svojih dolžnosti. Vendar moramo beležiti tudi dejstvo, da imajo straže ukaz od zgoraj, ki je povelje, da streljajo na vsakogar, ki ga zasačijo v pasu sto metro od meje. Za kretanje v področju 15 km od meje, pa mora imeti vsakdo posebno dovoljenje.

Bivši italijanski orožnik Alojzij Deroma Baingio, ki je služboval v Gorici, kjer je še sedaj stanoval prav na trgu pred severno postajo, to je tik državne meje, je moral vedeti za te predpise, ki veljajo v Jugoslaviji, in tudi za brezobzirno izvrševanje službe od strani jugoslovanskih obmejnih straž, ki ne priznajo nikomur, niti svojim lastnim krvnim bratom.

Mi obdolžujemo komunistični režim za take stroge predpise in za take krvave dogodke, ki čisto hudo pretresajo našo javnost in mučno nanjo vplivajo. Posebno, ko na meji naletijo na smrt ubežniki iz komunističnega »raja«. (Toda te ubežnike iz Jugoslavije vsakdo razume. Oni tvegajo življenje za zlato svobodo in tudi pred režimskim preganjanjem.

Bivši orožnik Deroma Baingio pa ni imel potrebe iti v Jugoslavijo, vsaj na tak način ne, kot si ga je izbral.

In vendar so znaki, ki pričajo, da je mož šel v prostovoljno smrt. Po Gorici namreč kroži vest, da je bil mož silno obupan nad svojim težkim položajem. Njegova petletna družina je v eni sami sobi, za katero je plačeval šest tisoč lir na mesec. Tako mu je od mesečnih osemnajst tisoč lir pokojnine ostalo samo dvanaest za prehrano te petletne družine.

Kake zaposlitve, da bi zaslužil še kaj poleg pokojnine, ni mogel dobiti. Vrnil se je bil v delavsko četo (Cantiere di lavoro), kjer je prejemal nekaj hrane in pet sto lir na dan. Pa so ga tudi od tu spodili, češ da ima pokojnino.

Tako je baje večkrat izrazil željo, da napravi konec svojim dnem.

Pisanje šovinističnih italijanskih listov, ki tragično smrt nesrečnega orožnika izražajo v svoje zle namene, je torej neupravičeno in krivično. Med vojno so Italijani uvedli povsod na slovenskem ozemlju policijsko uro, ki je bila popolnoma krivična. Kogar so v policijski uri zasačili na prostem, so ga na mestu ustrelili. In koliko naših ljudi so na ta način pobili zgolj iz sovraštva do našega rodu! Tega se italijanski šovinistični tisk seveda ne spominja!

Nova tovarna lesnih proizvodov

Na Tržaški cesti bo kmalu dograjeno poslopje nove tovarne, ki bo predelovala les, ki ga goriška občina uvaža iz Jugoslavije s posebnimi carinskimi olajšavami. Izdelovali bodo predvsem pohištvo. V tovarni, ki je last treh ali štirih goriških industrijcev, bo zaposlenih približno 100 delavcev. Ta bo prvi konkretni primer otipljivega sadnega gorške »proste cone«, ki je na žalost do sedaj rodila le grenke sadove trpekega razočaranja. Tudi pri tem podjetju bo verjetno ves dobiček šel le v žep delničarjev. In Goricičan ne bodo imeli drugega dobička, kot da se bo število brezposelnih znižalo za 100. Zakaj morajo ugodnosti »proste cone« občutiti in uživati samo bogataši, ki že itak lahko žive brez vladnih olajšav, medtem ko ljudstvo strada in si ne more ničesar privoščiti? Rače bi si ti bogataši odgovorili premasnemu dobičku in vrgli na trg blago — v tem primeru pohištvo — po neskončnih cenah, da bi si ga lahko nabavili tudi manj pre-

Obupno stanje goriške trgovine

Sirši javnosti je gotovo le malo znano, v kakšnih vodah so zlasti manjši goriški trgovci. Pogosti primer trgovin in delavnic, ki zapirajo svoja vrata za večne čase, ostanejo največkrat omejeni na dotične ulice in bližino. Toda Trgovska zbornica ima o vsem poteku jasen in nezmotljiv pregled. O tem gibanju trgovin izdaja vsak mesec nekako poročilo, ki pa največkrat ostane skrito ali le malo dostopno širši javnosti, kajti krajevni časopisi se s tem ne marajo baviti, ker je to popolnoma negativen pojav ne le »cone franke«, ampak tudi politike italijanskega prestiža v teh krajih.

Včasih pa le pride kaka drobtinica na dan in takrat se občinstvo radovedno gnete in sprašuje, če je res ves položaj že tako nevarno resen. In položaj je na žalost zelo resen: kup zapadlih menic se veča iz dneva v dan; trgovci in obrtniki

zapirajo svoje trgovine, ker ne vidijo druge rešitve. Samo v preteklem avgustu je v naši deželi kar 22 trgovcev popolnoma zaprlo svoje trgovine in v goriški občini sami je dalje 12 takih primerov. Od 1947. leta dalje postaja ta pojav vedno večji in nevarnejši. Razlogi so očitni in zelo jasni: trgovina pogreša dobrih kupcev iz Soške in Vipavske doline! Vecina današnjih goriških kupcev je takih, ki kupujejo le malo in še tisto na obroke.

Trdni kmetje iz naših hribov in Brd so pa puščali lepe denarce v mestnih trgovinah, pa čeprav so se oštarni trgovci le pogostoma norčevali iz teh ljudi. Danes bi jim na stesaj odpri ne le trgovine, ampak bi jih celo popabili na kozarček in prigrizek na svoje domove, da bi si zagotovili tako dobičkonosno klijentelo! A to je trenutno nemogoče. Vsa »prosta cona« ne bo nikdar mogla priklicati od onstran meje teh kupcev!

Čepljenje proti steklini

Goriška občina vabi vse lastnike psov, naj dajo cepiti te živali proti steklini. Občinski živnozdravnik je vsak dan na razpolago v občinskem ambulatoriju (ulica Mazzini 7) od 10. do 11. ure. Čepljenje sicer ni obvezno, a je zelo priporočljivo iz enostavnega razloga, da se prepreči ta bolezen in se tako izognemo vsem neprijetnim posledicam, ki so s to boleznijo v zvezi.

Poroka

V nedeljo zjutraj sta se v Pevmi pri Gorici poročila znani goriški rojak G. Elič Cuk in gospodinja V. da Rijavec, profesorica matematike na slovenskih srednjih solah v Gorici. Čestitamo in želimo srečno bodočnost!

Prodaja gob

Goriški župan opozarja občinstvo na umestnost nakupovanja jedilnih gob samo na pokritem trgu, kjer se gobe zdravstveno pregledujejo in izločijo, kar jih ni za jed.

IZ JUGOSLAVIJE

Jugoslovanski listi se v zadnjem času bavijo z delovanjem duhovščine, ki jo obtožujejo najrazličnejših protidržavnih dejanj. Izbrali smo le nekaj cvetk!

CELJSKI OPAT in popravljatelj farne cerkve. Na konferenci OF v Celju so govorili tudi o protijudovskem delovanju celjskih duhovnikov, katerih ni nihče član OF in tudi ne društva Sv. Cirila in Metodija. Predvsem so grajali opata Kovačič, ki je zbiral prispevke za popravilo farne cerkve z dovoljenjem ljudske oblasti, pa je denar porabil za popravilo raznih kapelic; brez vsakega dovoljenja je tudi organiziral zbiranje podpisov za udeležbo otrok pri verskem pouku.

TUDI hrvaška duhovščina bi rada v kaimem ribarilu. Katoliški duhovnik Draković je na ladji SOLINE, ki pluje proti Dugemu otoku, razobesil vatikansko zastavo, na cerkvi pa rdečo-belo-modro brez zvezde, pa je na vprašanje potnika odvrnil smeje, da mu tako veljava svet; duhovnik Crnković iz Bjelevaru pa javno govori, da je v mestu še vedno mnogo neumnih ljudi, ki bodijo v prvomajskih sprevodih in drugih manifestacijah ljudske fronte, pravi še: bliža se vojna, so vojni pa ne bo med nami nobenega komunističnega. Vsi duhovniki po Hrvaškem pa govorijo, da je vsaka oblast začasna in da je samo Cerkev večna, kmetom pa pravijo, da sod socializma pri nas ni ostalo nič. Pravoslavni duhovnik v dalmat. vasi Polaci pa je s priznane javno imenoval četniške zločince, ki so pobegnili v Italijo in zdaj pošiljajo prispevke za cerkev, pošteno ljudi, ki se niso odrekli srstvu.

Pravoslavni duhovniki v Bjelevaru pa govorijo, da bi bil zločin kaznovati Pavličica in Antukovića, sta dva velika moža in političar ter so prepričani, da ju Amerika ne bo izročila Jugoslaviji. Verniki iz Davora pri Novi Gradski so se pa prav na dan desetletnice ljudske vstaje vračali pod vodstvom duhovnika Franja Mečka z božje poti pri Mariji Bistriški in prepevali vzdaj praznujemo najstrašnejši dan, mati Bistriška reši nas. Po Hrvaškem se prikazuje Mati božja... kroži veriga Sv. Antona. Kmečke zadruge, odkup in davki so glavne tarče duhovnikov. Duhovnik iz Stare Gradine pri Virovitici je vstopil v kmečko zadrugo, pa kmalu spet izstopil ter s tem pokazal kmetom, da lahko vsak zadrugišnik spet izstopi in ga kmetje res posnemajo.

15. OKTOBRA: Egipt je dokončno odklonil zahodne predloge glede obrambe Srednjega vzhoda in odpovedal pogodbe z Anglijo glede Suez in Sudana. — Anglija ne priznava te odpovedi in izjavlja, da se ne bo pustila izločiti s področja Suez. — ZDA nameravajo podpirati Anglijo še dalje v njenem sporu z Egiptom. — Eisenhowerjev glavni stan sporu, da bodo ameriške suhozemne sile v dveh letih in pol zapustile Evropo, ker ima po mnenju vojaških krogov SZ samo še 12 mesecev časa, če hoče z nekim upanjem napasti Evropo.

16. OKTOBRA: Podpredsednik jugoslovanskega Prezidijska Moša Pišade izjavlja, da ni nobenih izgle- dova na uspeh pogajanj o Trstu, dokler bo Italija stala na pozicijskih tristranske izjave. — V Egiptu je že prišlo do spopadov med prebivalstvom in angleškimi četami; incidenti so zahtevali več smrtnih žrtev. — Italija odklanja sovjetske pogoje za revizijo svoje mirovne pogodbe. — Pakistanski vladni predsednik Liaquat Ali Khan je postal žrtev atentata, ki ga je izvedel član desničarske verske ločine, ki zahteva odločno politiko proti Indiji. — Perzija grozi, da bo preknila pogajanja v OZN, če jo bodo silili, da popušta glede spora z Anglijo; Sovjeti pa napovedujejo glede tega Perziji pomoč v obliki novega veta.

Trgatev v Brdih

V vinogradih sončnih se trte šibijo.

od rose blesteče jih grozdje teži.

Med trtjem se vrabčki preseljno lovijo.

Ko grozdja najedli, zleteli so vsi.

Ze v zgodnjem se jutru sosedje budijo

z krenatci na ramah in čebrom na tleh.

Kot bratje vzajemno k trgatvi hitijo

radostnih obrazov, na licu jim smeh.

Obilno trgatev in dobrega vina

si znanci želijo stiskaje rok.

Na vozu otroci, za vozom mladina,

vsaj stari in mladi veselo pojó:

Oj, grozdje, ki sonca se željno napilo,

k trgatvi nas vabiš, ponujaš se v dar.

Si v gričastih Brdih i zemlje nam vzkliko,

nam trudnim kolonom zaklad - blagodar.

TUGOMIR

Politična

Potrebujemo **vzgojenost** ljudi, ki naj nas povedejo iz današnje teme zmešnjav!

Kaj lahko napiše človek o tem v par vrsticah? Kako naj v eni sapi na to odgovori? Desetletje v narodnem življenju je kratka in bezna doba in kar se o tem lahko reče, stane le trenutni posnetek. Mi tičimo pregloboko v dogajanjih naše dobe, zato lahko dajemo o njej samo nekakšne sličice, nikakor pa ne sodbe. Človek pa vedno išče vzroke dogodkom in išče poti ter izhode iz trenutnih položajev. Kar se mu gre za gojo življenje, tedaj poizkusa vse, kar je prav in kar je napak, v želji, da najde izhod, da izšli kakršno koli rešitev.

V naši dobi smo doživeli nešteto takih poizkusov — od diktatur do demokracije; kakšno obliko pa naj rešitev zavzame, današnji svet si še ni na jasnem.

Mnogo, da nešteto poizkusov je že bilo napravljeno, da bi raztolmačili dogajanja naše dobe kakor tudi polave najnovejšega časa. Ker niso niti dogajanja niti pojavi prizanesli našemu malemu narodu, ne bo presrečno, če si jih tudi mi polkuzimo razčleniti.

Pojav diktatur nam ni prizanesel in polkuziti smo jih morali prav vsi: od J.N.S. do J.R.Z., od fašizma preko nacizma do komunizma. Precej jasnosti prinese v ta pojav razčlenjevanje na podlagi masovne psihologije.

Pozitivisti moramo najprej dva današnja pojma, in sicer »masovna« ter »pomasovljenja«. Masa je ona oblika človekove skupnosti, v kateri odloži posameznik, zaradi izredno močnega »misa-doživlja«, svojo individualnost. Zgodovina nam daje take primerje n. pr. v francoski revoluciji, v marčni revoluciji itd., ki so v popolnem nasprotju z Marksovimi trditvami, da zagrabl masovno doživljanje, samo razredno zavestni proletarijat. Zgodovina dokazuje, da zagrabl tako doživljanje cele narode! Mi Slovenci smo ta pojav doživeli ob okupaciji.

Novost v zgodovini pa je »pomasovljenje« ali kolektivizacija. Medtem ko se človek v masi odreče svoji individualnosti in prid pojmu »misa«, ohrani pomasovljeni človek navzven navidezno svojo individualnost: ta človek se misli kot nezaveščno — v stanju vistsmeritve, ki ga oropa njegove individualnosti. V pomasovljenem človeku usodno dremlje možnost, da išče nadomestka za svoje brezmiselno življenje v nekakšnem »popju mase«.

Mi Slovenci smo začeli doživljati ta pojav v dobi NOB. Vzemimo kot primer nacistično in komunistično diktaturo. Prva se od druge razlikuje po tem, da so nacisti narod zavajali s pomočjo zlorabe »masnega doživljanja«, medtem ko so komunisti vzeli »masovno doživljanje« v zakup in vpregajo ljudi hladnokrvno ter preračunano v pomasovljenje. Mi Slovenci doživljamo ta pojav v fazi izgradnje socializma.

Doslej se je »misa-doživljanje« posvečalo premočno pažnje. »Masna« doživljanje je samo po sebi normalen pojav, toda pravčasno ga je treba postaviti na mesto, ki mu pritiče: zato pa je potreben občutljiv zgodovinski čut in pravilna politična vzgoja, ki mora koreniniti v političnih izkušnjah in se mora nemoteno vključiti v politično prakso.

Vsak narod se je enkrat v teku zgodovine začel ukvarjati z vprašanji, ki so ga zanimali, in z vprašanji, ki se ga še tičejo, ter je vsa ta vprašanja tudi reševal in jih še rešuje. Kako se je izoblikovala in dozorela iz takih skromnih počet-

kov demokratična volja, nam posebno dokazujejo Svicarji, Angleži in Amerikanci. Pomislimo samo na javne diskusije, na najrazličnejših javnih prostorih v Angliji, ali na občinske avtonomije, in spoznali bomo, da je to najboljša politična vzgojevalnica.

Vsiljuje se vprašanje: Kako začeti pri nas, ko pravzaprav nimamo nobene prave možnosti za politično vzgojanje in prevzgojanje? Kjer se politično izživljanje odigrava v javnih razračunavanjih, kjer živi želja udeleževati se pri splošnem političnem dogajanju, tam so deni tudi vsi pogoji za politično vzgojanje. Sele politična vzgoja nam nakloni pravo »misa-doživljanje! Naj bodo težave kakršne koli, kadar pritegujemo ljudi v politično zanimanje, vedno se moramo otresti hromečega naziranja, da je narod zrel za demokracijo sele tedaj, če jo predhodno natančno teoretično pozna. Naloga politične vzgoje pa je le ena: pripraviti vsakega posameznika, da je v igri političnih sil prav on merodajen in odločujoč.

Današnji svet potrebuje ljudi, ki jim je dano trezno odločati. Posebno mi zamejski Slovenci potrebujemo odgovorno vodstvo, potrebujemo možakarje, ki nas povedejo iz današnje teme zmešnjav. Če je komunizem stema opoldne, mora demokracija postati »sonce opoldne«. Kajti: izvršiti je treba demokratično revolucijo — sicer zapade svet v kaos. Spectator

Sovjetske kmetije boleljajo

Vedno večja zaskrbljenost sovjetske vlade zaradi velikih tatvin in podobnih prestopkov na kolektivnih kmetijah, je vsekakor razumljiva. Kmetije so vendar osnova komunističnega sistema Sovjetske zveze pa tudi vir hrane in kmetijskih surovin, ki jih je Sovjetska zveza potrebovala v preteklem četrtil stoletju za svojo intenzivno industrializacijo. Po grenki preizkušnji vojne, za katero je zmaga kolektivizacija pod vodstvom druge boljševiške revolucije, je svobodni kmet, največja neodvisna sila v Rusiji, postal suženj.

Sodeč po sovjetskem tisku sagemem, se dogajajo v Sovjetski zvezi številni prestopki zoper zakon o kolektivnih kmetijah. Kmetje uporabljajo skupno lastnino za svoje koristi: kolektivna kmetijska zemlja je nezakonito razdeljena med zasebnike, ki so prav tako člani kolektiva, a delajo tudi za lastne koristi; krajevni uradniki pogosto krajevo skupno kmečko lastnino ali jo skupujejo po dnevnih cenah za svojo lastno uporabo. Take in podobne pritožbe sovjetskega režima so za nas podobne poročilom, ki so prihajala iz Sovjetske zveze pred petimi leti, in septembra 1946, ko je sovjetska vlada odkrito priznala močan razkorj v svojem poljedelstvu in množične kršitve določil za kolektivne kmetije.

Imamo dva činitelja, ki bi z njima lahko razložili to stanje. Borbe med kmečkim stanom in vlado nikakor ni bilo konec z zmago kolektivizacije. Prešla je v podtalni odpor proti njej. Nadaljevala se je dan za dnem, najprej v obliki prizadevanja za lastne koristi, ne glede na to, kako bo to vplivalo na kolektivno kmetijo. Nekatera taka vsebinska izkoristitvanja je sovjetska vlada označila za »tatvine«, čeprav

Z izleta članov dijaškega letovanja SDD na Repentabru

V vlaku med Trstom in Sesljanom

Pogosto me pot zanese v Trst. V vlaku srečavam prijatelje in znance in v tej šibki pol uri marsikatero obrnemo. Seveda ni razgovora brez politike. Večina slovenskih podeželskih potnikov, s katerimi prideš v stik pri takih vožnjah, te hvala Bogu že tako daleč, da tudi politična vprašanja ocenjujejo po lastni razsodnosti in jih tolmačijo z lastno pametjo.

Je pa seveda še mnogo ljudi, ki ti z dneva v dan prepevajo obrabljene popevke raznih Šiškovčev, Bidovčev, Košutnikov in podobnih strankarskih užitarjev. Seveda je vsak resen razgovor s temi ljudmi tudi še danes bob ob steno. Po tisti strani: »Bože Stalin misli za nas, so ti ljudje povsem izločili iz svojih misli vsak preudarek, saj so tu-

di v preteklosti izhajali s to modrostjo, ki jim jo je prejšnji oče Mussolini četrtil stoletja vtepal v glavo. Zato ti ljudje z »L'Unitat« v rokah ali v zepu le od časa do časa bevskne o po kako psovko, se zajedljivo posmehujejo ali pa bujajo z judovskim pogledom po tistih potnikih, ki mislijo z lastno glavjo, da bi jim z NKVD bliški spreobrnil misel. Ali tudi te oesne groznje in denunciacijska obrabna spakovanja ne vžigajo več. Prepričani so svojim mračnim mislim in evangeliju komunističnega tiska.

Imamo pa po vagonih tudi še drugačne propovednike. Tako n. pr. starejšega gospoda, ki zelo ljubi domačnost. Vsakemu potniku Slovence se približa, vsakogar nagovori in vsakomur privoščil dobrohotno besedo. Po prvih stavih k trgatvi, o letini in raznih dnevnih tegobah in težavah, je že na oni strani Fernetičev. »Ja, veste, danes pa je v Jugoslaviji že vse drugače: rečem vam pravo blagostanje! Vsega je na razpolago, za 900 dinarjev smo kóšili v hotelu Union kar štiri in kako kóšili! Moj sin, veste, zasluži 18.000 dinarjev na mesec in veste, kaj se to pravi, ko pa je meso po 136 din-kg in ga dobiš kolikor hočeš. In jajca in klobase in pršut. Ljudje so dobro obloženi, godi se jim sploh kot v Indiji Koromandijci.«

Mnogi se muzajo in mislijo, no ta gospod je pa res hudomušen. Najbrž je te misli sam uganil, tako kar malo vzroji: »Ne mislite, da se norčujem; z lastnimi očmi in z lastnim trebuhom (ta res ni skromen!) sem se prepričal!« In že mu zamaglovan pogled objame ves vagon. »Ja, zakaj pa se ne pustite prestaviti v Ljubljano, saj ste gotovo v njihovi službi, ko pa tako govorite?« se je umerjeno oglasil čokot možak tam od Stivana.

Komunistični raj uresničen leta 1960?

Sovjetski pisatelji napovedujejo v zadnjem času, da bo komunizem v Sovjetski zvezi dosegel svoje smotre okrog l. 1960. Takrat bo zavladalo nekakšno rajsko stanje: blaginja, udobnost, sploh občutek popolne sreče.

Vprašanje je seveda, če sovjetsko ljudstvo sploh verjame v uresničenje tako velikih obljub v borih desetih letih, ko je pa doslej zaman čakalo že celih trideset let. Saj lahko ljudje v Sovjetski zvezi po svojem lastnem življenju presodijo, kako neverjetno daleč so še celo od navadnega dostojnega življenja, ki ga uživamo mi na Zahodu, kaj šele od idealne države, po kateri je človeštvo hrepelo.

Seveda ni mogoče izključiti možnosti, da bo Stalin lepega dne naznanil, da je komunizem uresničen. Moč, ki je leta 1947 brez sramu izjavil, da je sovjetska država odpravila nezdrave predele v Moskvi, se gotovo tudi leta 1960 ne bo pomišljaj, reči svojemu slabo hranjenemu, slabo obločenemu in slabo nastanjenemu ljudstvu, da je doseglo obljubljeni raj.

Toda če bo to storil, kakšen nov grad v oblikih naj potem obljubi svojim podložnikom, da bi jih sprizajnil z novim pomanjkanjem in žrtvami brez konca?

„Numerus clausus“

ni primerno sredstvo za dvig ljudske omike

Ko so v povojnem navdušenju nova oblastva v Jugoslaviji tako pospeševala vpisovanje na višje srednje šole in na univerzo, so se iz nekomunističnih krogov slišali glasovi, ki so opozarjali na nevarnost hiperprodukcije kandidatov za višje inteligentne poklice. Saj ni bilo v vsem tudi nobene načrtnosti! Dijaki so se vpisovali, kamor so se hoteli, in kdor se je spominjal težav, na katere je naletela pri iskanju zaposlitve slovenska inteligencija že v predvojni Jugoslaviji, je nehotel gledal z zaskrbljenostjo na ta razvoj. Seveda je bila taka zaskrbljenost takoj označena

za reakcionarno. Toda, kar je moralo priti, je prišlo. Casopisje je pred dnevi objavilo, da bodo odslej uvedeni za sprejem na ljubljansko univerzo posebni izpiti, kar je v ostalem popolnoma v redu, ker se ob primerni strogoosti da samo na ta način vsaj približno ugotoviti, če ima sicer dober maturant potrebne sposobnosti za prav tisto fakulteto, na katero se želi vpisati. Ob tako velikem številu absolventov srednjih šol, kakor ga ima sedaj Slovenija, je tako sito samo koristno.

Novost pa ni omejena samo na izpite. Za posamezne fakultete se uvaja tudi tako imenovani »numerus clausus«, t. j. določa se najvišje število visokošolcev, ki se lahko vpišejo v prvi letnik. To je pa že draga stvar. S tem se umetno zapira pot k izobrazbi in nekdo, ki ima veselje za določeno stroko, ne more to svojo težnjo uresničiti, ker je pač število slušateljev omejeno. Tako bo na primer ljubljanska filozofska fakulteta sprejela letos samo 150 dijakov, od tega na oddelku za slavistiko 40, na ostale oddelke pa po okrog 10 do 15!

Težke so morale biti okoliščine, ki so prisilile oblastva do takega nesimpatičnega ukrepa, kakor je uradno onemogočanje doseganja izobrazbe. Pri tem so se sedanja oblastniki lahko spomnili, kako so se sami svoječasnno grmili proti podobnim ukrepom, ki jih je predvojni Jugoslavija v gotovem času izdala za učiteljska. Sedaj so pa morali ugrizniti v jezik! Kako se tako postopanje sklada s svobodno izobrazbo in svobodno izbiro poklica, je pa seveda še posebno vprašanje.

»Numerus clausus« v zvezi z izpiti bo najno škodil resnosti izpiti samih, kajti nedvomno ne bo sinčla ali hčerke vplivnega očeta, ki ne bi študiral, kar bo hotel, pa naj zaradi tega ostane izključen še tako sposoben kandidat!

Slovenska prosvetna oblastva bi se pač pri popravljanju posledice svojih lastnih napak lahko posluževala mlačnejših sredstev, ki bi bila bolj v skladu z ljudskimi koristmi.

Tiskovna napaka v „Delu“

Verjetno bo »Delo« popravilo majhno prasko v svojem zrcalu od 6. oktobra. Naslov: »Pavliha bi jim zavidal...«, bi se moral najbrže glasil: »Lavriha bi jim zavidal...«, kar naj čitatelji blagohotno popravijo.

Važnost začimb

Nedavni poskusi so dokazali, da naravne dišave pomagajo ohranjati živila, ki vsebujejo maščobo.

Na univerzi Minnesota izvršeni poskusi so dokazali, da zajbelj, muškator orešček, rožmarin in timijan najuspešneje za daljša preprečijo pokvarjenje maščob. Trdna živalske maščobe, katerim smo primešali navedene dišave, se ohranijo trikrat daljša časa kot maščobe brez teh začimb.

Te dišave je treba dodati maščobam v razmerju 0,2 odst.

SLOVENSKA PROSVETNA MATICA vabi na BOLGARSKI FOLKORNI VEČER

ki bo v soboto 27. oktobra ob 20,30 v Auditoriumu ZVU v ulici Teatro Romano, vhod B.

- S P O R E D**
- Bolgarski pevski zbor pod vodstvom Jurija Rotha:
- a) Sumi Mariča
 - b) Mlila domovina (rodoljubna)
 - c) Sla je Lalka v vinograd (venček bolgarskih narodnih pesmi)
- Bolgarska plesna folklorna skupina pod vodstvom Vena Rangelova: na tamburico igra Georgij Gogov:
- a) Paprike
 - b) Trahijsko kolo
 - c) Svatbeno kolo
 - d) Seči, kopa
3. Slovenski narodni ples: solistka Tatjana Akinfijeva.
- Violinist Stefan Nedelčev; na klavirju spremlja Mirca Sancinova:
- a) G. Pugnani-Kreisler: Praeludium in Allegro
 - b) Aleksander Glazunov: Meditation
 - c) Fritz Kreisler: Tambourin, Chinois
 - d) Pančo Vladigerov: Chant
 - e) Dinicu-Vladigerov: Hora staccato
- Bolgarska folklorna skupina:
- a) Tresi se, brat!
 - b) Papjuško kolo
 - c) Tamburaš Georgij Gogov izvaja bolgarske ljudske napeve
 - d) Ročenica.
- VSTOP proti vabilu, ki ga dobite na sedežu SPM v ulici Machiavelli 22-II., v tiskarni Adria v ulici San Anastasio 1-c in na sedežu Bolgarskega nacionalnega komiteja v ulici Machiavelli 18-II (Grigorov).

ANGLEŠKO MNENJE O TRSTU

in se je z ropotom spustila železna zavesa na novo jugoslovansko mesto.

Ali so bili tista stara kmečka žetna, njen drobní vnuk in vsi ostali ljudje v gruči na tržaškem bloku res Italijani? V Angliji je to težko soditi. Toda zelo se mi zdi, da je prav malo italijanskih družin ločenih z mejo. Res, stival bi, da je bila stara kmetica Slovenka, enako kot njen vnuk in mnogi v oni gruči, o kateri je pisala londonska časnikarka. Tržačanom se morda zdi neumno, da tak Anglež Slovencev ne opazi. Toda če bi sami brali angleške liste, bi videli, da se to pogosto dogaja.

Ko so spomladne nedelje vdrl ljudje čez blok v Gorico, nakupili, kar so mogli, in se vrnili v Jugoslavijo vsak s svojo metlo, kot je poročal ugleden angleški dnevnik, se je zdelo, da je vseh 5000 bilo Italijanov. Angleški bralec je zmaljal z glavo in je nekoliko odpustil Italijanom njihovo tečno zgovor-

nost, kajti zelo so se mu zdeli zatirani, če si ne morejo kupovati metel.

Isti list je poročal o mladem Poljaku, ki se je pod streho vagona pripeljal v Trst in svobodo. Poseben dopisnik ga je poslal v taborišču na Opčinah. Obljubil mu je, da ne bo razkril imena, ker so na Poljskem ostali še starši in bratje. Njegovo pripovedovanje je napolnilo skoraj polovico stolpeca v časopisu, kot reček pa so prišli zraven še italijanski begunci iz Istre in stari ruski emigranti, ki vsi prihajajo iz Jugoslavije. »Ljudje se poslužujejo vseh načinov, da bi dosegli taborišče. Pred tremi meseci je pripeljala na postajo na Opčine sama lokomotiva. Strojevodja je bil begunec... in je prišel v taborišče na Opčinah.«

Ob branju tega poročila spet mimogrede pozabimo, da v tistih krajih bivaajo Slovenci in da tudi Slovenci beže čez mejo ter da so tudi

Slovenci preganjani. Tako imajo v angleškem tisku zelo podobno usodo Slovenci na tej in na oni strani jugoslovanske meje. To si velja zapomniti, kajti ha ta način odpade izgovor, da so italijanske spletke krive, da Italijanski Slovenci ne pridejo do glasu v zahodnem svetu. Po vsem svetu se Slovenci lahko zavedajo, da dele podobne neprilike.

»Skromno« pojavljanje Slovencev pred očmi tukajšnje javnosti — in tudi v ušesih javnosti, pri čemer mislim na radio — je mogoče nekoliko razložiti. V prvi vrsti poročajo o tržaških zadevah dopisniki iz Rima. Kajti Trst ni zanimiv sam po sebi — recimo, ker tam 5000 angleških fantov služi vojake — ampak le kot jabolko spora med Titom in Italijo. Od časa do časa zaide poročevalci tudi v sam Trst. Ni pričakovati, da se je naučil slovenski, verjetneje vsaj za silo tolče po italijansko. Menda pa ni Slovenca v Trstu in okolici, ki bi ne

govoril vsaj nekaj, če ne prav dobro po italijansko. Ko nabira poročevalca utise, sbaja zaradi tega povsod s svojo italijansko. Vsi govorijo italijanski. Nihče se ne počasi kolom po glavi in nikjer za vagonom ne plešejo narodnih plesov, kar bi se takemu površnemu Angležu zdelo, da je glavna oznaka slovenskih običajev. Zato najverjetneje Slovencev niti ne opazi in pošlje svojemu časopisu poročilo, v katerem Slovenci sploh niso omenjeni.

Skromnost ima vsaj eno dobro plat. Ker Angleži Slovencev doma ne poznajo, jim vsaj niso zoprni. Naj poudarim, da mislim pri tem na povprečnega Angleža, ki ga predvsem zanimajo športni rezultati — nogometne tekme in rekonstrukcijske dirke — in temu posveča največ pozornosti v časopisu. Potem pridejo na vrsto domače novice, ki ga prizadenejo — če bodo negativne, cenejši ali posoda dražja — in šele potem tuje vesti. V teh vesteh

je nekaj stalnih skaz, ki motijo ves svet: Rusi in sploh rdeči na eni strani, na drugi strani pa Amerikanci. Med manjšimi sitneži so Italijani in Tito. Podoba je, da bi bil svet mnogo mirnejši brez takih nergačev. Kar se Trsta tiče, bi ga tak Anglež, o katerem pripovedujem, mirne duše zamenjal s Teheranom, če slučajno ne bi tam zadnje čase Britanije tako nemilo prizadeli.

Od takih navadnih Angležev poznajo Trst pač najbolj oni, ki tam služijo vojake. Pa tudi ti pridejo v stik edino z Italijani. Tako vsaj kažejo pripovedovanja, ko se vrnejo v Anglijo na dopust. Ne razodejejo, če niso njihovi stiki le z asignorinami, niti to zanje ni važno! pač dobro opazijo tudi »Jugosa« na oni strani meje. Ti »džugos«, kot jim pravijo vojaki lancashireškega polka, so silno neprijetni mejni stražniki. »Z njimi ni šale! Hitri so za strel, sicer pa vedno tiče po svojih luknjah. Nikakršnih prijaznih stikov nimamo z njimi — mi je pravil mlad angleški kaplar, ko je bil tukaj na dopustu.

(Konec prihodnjic)

Z željo, da obvestimo svoje čitatele o dejanskem gledanju tujnih na tržaško vprašanje, smo se obrnili do naših prijateljev. Uredništvo »Klica Triglava« nam je prijazno prikrbnelo sledišči dopis svojega sotrudnika:

Ko so se Londončani pred dobrim mesecem vračali z dela, se trli po avtobusih in podzemeljski železnici, so v večernem časopisu, ki se baha z največjo naklado na svetu, brali zgodbo iz Trsta.

... Bilo je na bloku št. 8, na mejl med Svobodnim tržaškim ozemljem in Jugoslavijo. Na tržaški strani zatvornice je stala majhna gruča ljudi in s skrbjo zrla preko pasu z »zemlje brez gospodarja« proti zatvornici na oni strani. Govorila sem z eno od teh — starejšo kmečko žensko v črnam... S svojim vnukom je potovala ves dan, da bi se videli s fantovo materjo. Vsa gruča je čakala na »privilegije«, da bi pod stražo prebili eno uro s svojimi sorodniki... Člani italijanskih mejnih družin (in bilo jih je na tisoče), ki so bile razbite, ko je bila ustanovljena svobodna cona

VESTI s TRŽAŠKEGA

Strokovna šola v Dolini Zopet komunistična debata

Nedemokratsko izigravanje prosvetnih ljudskih koristi

Pretekli teden smo poročali o ustanovitvi dvoletnega strokovnega tečaja v Dolini, v katerega se je doslej vpisalo dovolj dijakov za prvi in drugi razred. Izrazili smo usho hvaležnost domačinom za tako umesten ukrep Prosvetnega urada ZVU in izrazili nekaj pomislekov zaradi izigravanja šolske zakonodaje glede slovenskega življa na Tržaškem.

Sedaj pa moramo na žalost najaviti, da je Prosvetni urad dovolil ustanovitve samo prvega razreda dvoletnega strokovnega tečaja, česar se dijaki, ki so se prijavili za drugi razred, in oni, ki so dokončali letos tako imenovani šesti ali sedmi razred (ki ju veljavna šolska zakonodaja ne pozna!), vpišejo kar v prvi razred strokovnega tečaja. Izgleda, da se voditelj Prosvetnega urada ne zavedajo, da je tudi za slovensko šolsko mladino škoda vsakega zamujenega šolskega leta, sicer ne bi tako brezvestno raznal s slovenskimi šolskimi koristmi!

Ta ukrep nas spominja še nečesa slabejšega:

Ko se je pred tremi leti prijavilo dovolj dijakov za oba zaprosena letnika tako potrebne dvoletne trgovske šole in kar za tri prve letnike srednje tehnične šole s slovenskim učnim jezikom, so prosvetni oblastni, ki so na tak poskusni vpis pristala v nadi, da ne bo slovenskih otrok za zahtevani šoli, izjavila, da šol ni mogoče odpreti, ne da bi napreda za to tehnični razlogi.

Ce je v Dolini odprt dvoletni strokovni tečaj namesto po zakonu določene in za Italijane vedno mogoče popolne triletno šole, ne razumemo, čemu se ne dovolji že

Tečaj angleščine - SPM

Slovenska prosvetna matica bo letos nadaljevala z brezplačnimi tečaji angleščine v okvirju Zvezniške čitalnice v Trstu pod vodstvom strokovne učne moči.

Priporočamo vsem lanskim gojencem in novincem, naj se čimprej vpišejo!

Prijave sprejema dnevno g. F. Srebotnjak, tiskarna Adria, ulica S. Anastasio 1-c, tel. 23039.

GLAS IZ PLAVIJ

Kje sta Prešernov trg in Vodnikova ulica?

Malo se Tržičani zanimajo za vasi slovenske miljske okolice, eploh vsaj tako izgleda - da zelo malo Tržičanov in tudi prebivalcev tržaškega Krasa pozna Plavje, Skotlje, Elerje, Božice, Sv. Barbaro, Sv. Kolomban, da omenimo samo nekatere kraje tržaškega kosa Istre.

Naravne lepote, krajevne posebnosti in edinstven pogled na Koper, Milje in prav posebno na Trst bi zaslužili večje zanimanje tržaških izletnikov. Priznati pa moramo, da so na nas popolnoma pozabili tudi tržaški prosvetni delavci in šolniki. Zakaj ne bi prirejali tudi med nami razne prosvetne prireditve in zakaj ne bi usmerjali tudi med nas slovensko šolsko mladino ob priliki šolskih izletov?

S tem ne bi koristili samo sebi, ker bi bolje spoznavali lepote naše zemlje, se poglabljali in skupne skrbi in težave ter našli novih osnov za smotrnejše obravnavanje naših skupnih političnih in prosvetnih zadev, ampak bi ogromno koristili naši borbi za obstanek.

Prepuščeni smo namreč sami sebi in italijanskemu kominformističnemu vodstvu, ki ravna z nami Slovenci prav tako ali skoraj prav tako kot bivše fašistično podežatsko vodstvo v Miljah. Prejšnja socialistična občinska uprava v Miljah je tu pa tam še pošiljala med nas kakšen dopis z dvojezičnim slovenskim in italijanskim besedilom, sedanja kominformistična pa je popolnoma zapadla vplivu tržaških irendentističnih nestrpnih in začela posloovati z nami samo v italijanski.

Marsikateri starejši Tržičan, ki tu pa tam skoro slučajno, da ne rečemo pomotoma, zaide na naš konec, se še spominja na lepe stare čase in se vprašuje, kje so slovenski krajevni in ulični napisi. Zaman namreč iščete in povprašujete danes v Plavjah po Prešernovem trgu in Vodnikovi ulici, ki se ju mi starejši še spominjamo, a za kateri novi rod več ne ve. Vsi naši

drugi letnik, ko je vendar vpisanih dovolj dijakov, ko imamo na razpolago potrebne strokovne učne moči in ko zares ne more biti nobenega izgovora, da nima ZVU za to potrebnih sredstev!

Dolinčani in sploh vsi Brežani se enostavno posmehujejo klavrnu zanimanju tržaških demokrščanskih krogov pri ZVU za dolinske čebele, katerim baje zaradi suše grozi slab donos medu, medtem ko na drugi strani prav isti demokrščanski krogi ne kažejo prav nobenega usmiljenja za našo mladino, ki je Dolinčanom in vsem Brežanom brez dvoma mnogo bolj pri srcu kot čebele.

Dajte nam naše narodnostne pravice, ki jih vi tepate, čeprav hočete biti demokratični in nas učiti zahodnega demokratičnega izročila nato pa se brigajte za naše čebele!

ŽIVLJENJSKI POGOJI na tržaškem ozemlju

Zavezniška vojaška uprava je zdaj zaključila sestavo statističnih podatkov, ki jih je zbrala v marcu 1951 s pomočjo vprašalnih pol gledi življenjskih pogojev na tem ozemlju. Ta popis je zajel 5684 družin in tako je bilo mogoče zelo točno presoditi življenjske pogoje na vsem ozemlju.

Popolno poročilo, ki obsega več kot 100 tipkanih strani, je na vpogled pri Uradu ZVU za štetje in popis. Tu sledi nekaj najbolj zanimivih ugotovitev.

V skladu s podatki tega popisa z vprašalnimi polami se cenijo celotno prebivalstvo angloameriškega področja Svobodnega tržaškega ozemlja na 286.194 oseb. To število pa obsega samo družinske enote, ne pa oseb, ki živijo v ženskih in moških samostanih, zaporih in podobnih ustanovah. Od skupnega števila je 133.242 moških in 152.952 žensk. Odstotek samskih je 39,278.

CIVILNA DELOVNA SILA

Cenitve civilne delovne sile na STO-ju se naslanja na popis z vprašalnimi polami, ki je zajel 5 odst.

Prejšnjo soboto so imeli kominformisti že drugo javno debato v Dolini. Govornika sta kar dobro opravila svoje poslanstvo; še prav posebno omenimo našega župana, ki se je kar navadil postavljati stavke, le škoda da komaj sedaj proti koncu svoje županske službe. Obžalujemo dejstvo, da se ni nihče javil k debati, zaradi česar je bil ves trud govornikov zaman in njihove besede bob ob stenah Dolina še ni Boršt!

Prisotnih je bilo namreč, reci in piši, največ 45 oseb in oseb. Prireditelji so pa na področnem predstevstvu prijaviili nad 200 oseb! Resni ljudje se vprašujejo, kje in pravzaprav razlog za ta javna redca zborovanja pri nas na Bregu.

Dolinčani dobro poznamo vso zlagano kominformistično propagando. Skratka: rdečega laganja smo že sili in tudi še tako močni zvočniki nas ne bodo preplašili. Pa tudi mir

hočemo na vasi! Nočemo več teh kričavih in napadalnih govorov!

Takih neslanosti je bilo pri nas od l. 1945 veliko preveč... Zato so pri nas kominformisti odigrali, kar se bo prav lepo videlo spomladi, kadar bo tudi pri nas marsikaj novega in mladostnega vzbrstelo!

Smrtna kosa

V soboto dne 13. t. m. je umrla gospa Terezija Tabaj, poročena Lovrenčič, v starosti 92 let. Pokojna je bila mati kandidatnje SNL Pavle Lovrenčič iz Skednja.

Pogreb zavedne Slovenke je bil v nedeljo 14. t. m. dopoldne ob obliini udeležbi domačinov.

Radio Trst II

306,1 m ali 980 kc-sec

NEDELJA, 21. okt.: 9.00 Kmetijska oddaja. — 11.30 Oddaja za najmlajše - Zogica-Nogica. — 12.15 Od melodije do melodije. — 13.00 Glasba po željah. — 16.00 Koncert ruskih balalajk. — 21.00 Književnost in umetnost.

PONEDELJEK, 22. okt.: 13.00 Popoldanski koncert. — 18.30 Koncert violinista Karla Ruplja. — 19.00 Iz filmskega sveta. — 21.30 Razni solisti. — 22.00 Hacaturjan: Koncert za klavir in orkester.

TOREK, 23. okt.: 13.00 Glasba po željah. — 19.00 Mamica pripoveduje. — 21.00 Vokalni koncert sopranistke Rožice Kozem. — 21.30 Axel Munthe: SAN MICHELE, 7. nadaljevanje.

SREDA, 24. okt.: 19.00 Zdravniški vedež. — 20.00 Evropski koncert. 20.30 Sola in vzgoja. — 21.00 Vokalni kvartet. — 21.30 Koncert pianista Antona Trošta.

CETRTEK, 25. okt.: 13.00 Pevski duet in harmonika. — 19.00 Slovensčina za Slovence. — 21.00 Radijski oder, nato Priljubljene melodije.

PETEK, 26. okt.: 13.00 Glasba po željah. — 19.00 Pogovor z ženo. 20.30 Tržaški kulturni razgledi. — 21.30 Axel Munthe: SAN MICHELE, 8. nadaljevanje.

SOBOTA, 27. okt.: 13.00 Sramel kvintet in ženski duet. — 19.00 Kraj in ljudje. — 21.00 Chopin: Koncert št. 2. — 22.00 Sobotni varieté. — 23.00 Franck: Simfonične variacije.

Odgovorni urednik: dr. Janko Jež
Tiska: tiskarna »Adria«, d. d. v Trstu

POUK ANGLEŠKEGA JEZIKA, za novince in naprednejše, dajem poedincem ali v skupinah. Posamezne lekcije v skupinah 100 lir na uro. Uspeh zajamčen v šestih, največ osmih mesecih. Pismene ponudbe poslati na u-pravo lista pod značko »Pouk« ali pa naj se interese osebno javijo v upravi.

SLUŽBO DOBI slovensko dekle pri slovenski družini v mestu. Naslov na upravi lista ali pa poslati pismene ponudbe pod značko »Službo dobi«.

ZOBOZDRAVNIK

Dr. STANISLAV PAVLICA
sprejema od 9 - 12 in od 17 - 19
TRST, VIA COMMERCIALE
10-II., TEL. 25597

Mizarji kmetovalci podjetniki

Deske smrekove, macesnove in trdih lesov, trame in parkete nudi najugodnejše

CALEA

TEL. 90441 TRST
Viale Sonnino, 24

Tvrdba „CITRUS“ - Import - Export

LASTNIK

ALEKSANDER GOLJEVŠČEK

TRST - UL. TORREBIANCA 27 - TELEFONSKA ŠT. 24-467

Splošna razprodaja po tovarniških cenah zaradi zatvoritve trgovine

Pozor!

moških plaštev od 4.800 lir navzgor
deške obleke od 900 „ „
moške jopiče od 3.800 „ „
moške obleke, hlače vseh vrst in mer
dežne plašče za moške in ženske

PRI TVRDKI

ALLE GRANDI FABBRICHE

Trst, Largo Barriera 15 - Lastnik L. Bront

KIS VAN NUDI EDINA IN DOBRO ZNANA TVRDKA PLESNIČAR

TRST - Via Rismondo 4 - Telefon 89-16

TVRDKA

SUDEXPORT

pošilja v najkrajšem času DARILNE PAKETE oseh vrst v Jugoslavijo. Pošiljamo na tisoče paketov mesečno naročenih po naših prijateljih v Ameriki in v drugih krajih sveta. Blago je garantirano proorazredno CENE NAJNIŽJE

E. JOSIPOVIČ - Trst, via Mazzini 15-I - Tel. 24181, 29852

Tvrdba

RUGGERO

TRST - CORSO GARIBALDI 8

Lastnik RUGGERO ROSSONI

javlja, da je otvorila popolnoma na novo urejeno trgovino

Šivalnih strojev - radio-aparatur - harmonik - plinskih in tekoče plinskih štedilnikov - električnih kuhinjskih predmetov - pralnih aparatov in aparatov za krpanje nogavic itd.

Koncesionar tekočega plina Autogas

URARNA UL. ROMA 19 ZLATARNA

VELIKA IZBIRA, PO ZARES KONJURENCNIH CENAH! LASTNA DELAVNICA, KUPIM IN ZAMENJAM ZLATO, SREBRO IN DRAGULJE.

Predno se odločite za nabave obiščite

MAGAZZINI DEL CORSO

TRST, Corso I - Borzni trg (Piazza della Borsa)

DEŽNIH PLAŠTEV POUŠNIKOVO L O D E N - O O COVERCOATS GABARDINES

Najboljša izbira po najugodnejših cenah

UNIVERSALTECNICA

javlja, da je otvorila svojo novo trgovino na
KORZU GARIBALDI št. 4

Šivalnih strojev NECCHI

Električnih kuhinjskih predmetov

Plinskih štedilnikov in priborov

RADIOAPARATOV najboljših domačih in tujih znamk